

X-MEN APOCALYPSE

Po oceňovanom filme X-MEN: BUDÚCA MINULOSŤ pozdvihuje režisér Bryan Singer sériu do novej roviny vo filme X-MEN: APOKALYPSA, v ktorej musia X-Meni čeliť prapôvodnému a najmocnejšiemu mutantovi – Apokalypse. V roku 1983 sa neporaziteľný a nesmrteľný mutant Apokalypsa (Apocalypse) dostáva na slobodu po niekoľkých tisícročiach, ktoré strávil v troskách pyramídy. Keď zistí, že ľudia neuctievajú jeho druh ako bohov, zhromaždí okolo seba skupinku mocných mutantov vrátane zroneného Magneta, aby zničil ľudstvo a nastolil nový poriadok, ktorému bude vládnuť. Raven (Jennifer Lawrence) a Profesor X (James McAvoy) vedú tím mladých X-Menov, aby zastavili Apokalypsu na jeho ničivej ceste a vo výpravnom súboji sa postavia proti takmer nezastaviteľnému nepriateľovi.

APOKALYPSA TERAZ... A VTEDY

Nadviazať na kritikou oceňovaný trhák X-MEN: BUDÚCA MINULOSŤ nebola ľahká úloha. Filmári však nechceli iba naplniť očakávania, ktoré na nich kládol predchádzajúci film, ale mali v úmysle ísť ešte ďalej. „Stáli sme pred náročnou výzvou prísť s príbehom, ktorý prekoná BUDÚCU MINULOSŤ po stránke rozsahu aj vonkajšej motivácie postáv,“ hovorí scenárista a producent Simon Kinberg, ktorý spolupracoval aj na predchádzajúcom filme.

Tvorivý prelom prišiel s rozhodnutím, že protivníkom v novom filme bude najmocnejší záporný mutant zo sveta X-Menov. „Apokalypsa predstavuje hrozbu vesmírnych rozmerov a v tomto smere sa mne aj Bryanovi Singerovi pozdával,“ dodáva Kinberg.

Samozrejme, bolo veľmi dôležité, ako sa Singer s touto postavou popasuje. Pretvoril komiksový žánr, ako sme to videli v jeho debute úspešných X-Menov v roku 2000, po ktorom nasledoval kasový trhák X2 v roku 2003. V týchto filmoch, ako aj v X-

MEN: BUDÚCA MINULOSŤ, ktorý uviedol niekoľko rokov po nich, Singer spojil drámu postáv, sci-fi, akciu a dobrodružstvo do jednoliateho celku.

Singera priťahovalo predovšetkým to, ako Apokalypsa sám seba nazýva bohom. „Fascinovala ma predstava schopností starodávnych mutantov a čo by si o sebe taký mutant myslel, keby sa narodil pred 20 či 30 tisíc rokmi. Nepochybne by sa považoval za boha a aj by sa tak správval. Ľudia by k nemu vzhládali a uctievali ho ako božstvo.

Apokalypsa veril, že má zodpovednosť vybudovať spoločnosť a vykoreniť z ľudstva vrodenuú divokosť. V priebehu tisícročí sa o to pokúsil niekoľkokrát – napríklad s Babylončanmi, Arkádijcami, Sumermi – a počas mnohých životov ho nazývali menami mnohých bohov.“

„Bryan otvoril dejinám dvere dokorán a vytiahol túto neskutočnú zápornú postavu z ďalekej histórie,“ hovorí producent Hutch Parker. Veru, dávno predtým, ako sa svet dozvedel o mutantoch, Apokalypsa mu vládol ako boh. Vlastne „si predstavuje sám seba nie ako božstvo, ale ako samého Boha,“ hovorí Kinberg. „To je pri zápornej postave veľmi silná myšlienka. Nejde tu o boj človeka proti mutantovi, ako vidáme v iných filmoch, ale o svet, ako si ho predstavuje Apokalypsa, o svet, kde prežijú len silní.“

„Je to hrozba, s akou sa X-Meni ešte nestrestli,“ dodáva Parker. „Apokalypsa je nielen z inej doby, ale aj z iného sveta.“

Keďže má Apokalypsa v pláne zničiť celý svet, neprekvapí nás, že toto je vizuálne najambicióznejší film o X-Menoch. „Necestujeme len po svete, ale máme pred sebou potenciálny koniec sveta a zrejme aj vesmíru,“ hovorí hlavný kameraman Newton Thomas Sigel, ktorý spolupracoval okrem iného aj na filmoch X-MEN: BUDÚCA MINULOSŤ, X2 a X-MEN. Oscar Isaac, ktorý hrá kľúčovú postavu, dodáva: „Scéna je pripravená na výpravnú vojnu medzi mutantmi a mega-mutantom. Boj medzi X-menmi a Apokalypsou je šialený!“

Diváci mohli po prvýkrát uzrieť Apokalypsu v scéne na konci titulkov k X-MEN: BUDÚCA MINULOSŤ, kde jeho mladšia verzia stavia pyramídy využitím telepatie pred zrakmi svojich prívržencov.

Apokalypsa zmizol zo sveta pred 5 000 rokmi, keď bola civilizácia na svojom vrchole, a jeho spánok sa končí, keď moderná spoločnosť prežíva hlbokú krízu. Preberie sa v Káhire v roku 1983 po niekoľko tisícročnej neprítomnosti a je šokovaný a zhnusený úpadkom našej planéty – vidí autá, hluk, znečistenie, všetko príznaky skrachovaného sveta, ktorý musí očistiť. Jeho poslaním je skončiť so slabými a znovu vystavať svet pre silných.

„Je to čas konfliktov, vojny a ničenia,“ poznamenáva Singer. „Podľa Apokalypsy treba našu civilizáciu radikálne prečistiť. Vidí samé falošné idoly: ľudia uctievať peniaze a vlastnia atómové zbrane, ktoré im dávajú falošný pocit božskej moci. Toto však Apokalypsa neuznáva. Rozhodne sa s tým všetkým skončiť a začať pekne od začiatku – a pretvoriť svet na svoj obraz.“

Kinberg vyrastal v osemdesiatych rokoch, takže chápe, ako boli poznačené nadbytkom, ktorý sa odrážal v účesoch, móde, autách. „Apokalypsa sa preberie do roku 1983, z dokonalej kultúry starovekého Egypta skočí rovno do preľudnenej, znečistenej súčasnosti ohrozovanej atómovou silou,“ hovorí. „Takže jeho úmysly možno pochopiť, hoci jeho postupy a ciele sú extrémne.“

Oscar Isaac, ktorý dostal rolu Apokalypsy po tom, ako zažiaril v úlohe hrdinského pilota vesmírnej stíhačky Poe Damerona v STAR WARS: SILA SA PREBÚDZA, nazýva svoju postavu „tvorivou/ničivou silou zeme. Keď sa zdá, že sa spoločnosť nevyvíja – ako v osemdesiatych rokoch – zničí celé civilizácie.“

Singer zvažoval, že z tejto postavy spraví obra, no potom nápad zamietol, aspoň vo väčšine filmu. „Ale bude pôsobiť nadpozemsky, takže aspoň niečo,“ vysvetľuje. „Cítil som však, že Apokalypsa musí využiť aj presvedčacie schopnosti. Preto som chcel naozaj špičkového herca – Oscara –, nechcel som ho len nahodiť do digitálneho kostýmu a animovať ho. Udeje sa všeličo veľkolepé, ale bolo dôležité zachovať aj pocit skutočnosti, že Apokalypsa je predsa len bytosť z mäsa a kostí. Nikdy som nechcel, aby sa mi herec stratil v počítačovej animácii.“

Rola si vyžadovala spojenie krutosti a násillia s výnimočnou ľudskosťou. Je to krehká rovnováha, ktorej sa Isaac majstrovsky zhostil. „Oscar má všetky odtienky veľkých hercov,“ hovorí Kinberg. A Parker dodáva: „Oscar je taký autentický a charakterový herec, že je skutočne jedným z pilierov filmu – hrá postavu, okolo ktorej sa všetko točí.“

SVET APOKALYPSY

Film X-MEN: APOKALYPSA sa začal nakrúcať 20. apríla 2015 v kanadskom Montreale. Produkcia prebiehala v 27 akrovom štúdiu Mel's Cité du Cinema (bežne nazývanom iba Mel's) na Île de Montréal pri rieke St. Lawrence River. Skladá sa zo siedmich veľkých nahrávacích štúdií o celkovej rozlohe 116 500 štvorcových stôp a produkcia premenila každú stopu tak, aby vyhovovala jej neskromným požiadavkám.

Okrem toho tím využil viacero existujúcich exteriérov v meste, napríklad rôzne priemyselné komplexy, spustnuté divadlo, staré nákupné stredisko aj chatrč v lese.

Newton Thomas Sigel privítal možnosť preskúmať nové vizuálne svety – staroveký Egypt, moderný Egypt, Poľsko, Východné Nemecko a Spojené štáty v roku 1983. Každé prostredie vykreslil rôzne, hlavne čo sa týka farieb. Stredný východ mal byť v zlatých a pieskových odtieňoch, atmosféra mala byť nabitá zlatom, aby evokovala horúčavu, piesok a sucho.

Nakrúcanie v Quebecu koncom drsnej kanadskej zimy bola jednoznačne výzva. K interiérom starovekého Egypta Sigel hovorí: „Nechali sme slnečné svetlo prúdiť do pyramídy a skombinovali sme ho s ohňom, plameňmi a olejovými lampami, aké by mali k dispozícii pred 4 000 rokmi.“ O niekoľko tisícročí neskôr „je Káhira živou zmesou farieb, svetla a umelého osvetlenia, ako aj zlatého horúceho slnka, ktoré sme vytvorili pre Egypt,“ hovorí Sigel.

Oscarový vedúci výpravy Grant Major (trilógia PÁN PRSTEŇOV) s talentovaným tímom výtvarníkov pod vedením umeleckého riaditeľa Michèla Laliberté (X-MEN: BUDÚCA MINULOSŤ) a scénografky Anne Kuljian (DIVERGENCIA), nominovanej na Oscara, mal neľahkú úlohu dohliadať na návrh, tvorbu a stavbu takmer šesťdesiatich vystavaných scén použitých vo filme, ako aj na návrh a umelecké riadenie existujúcich exteriérov v rámci Montrealu aj v jeho okolí.

Majorovou hlavnou výzvou bolo oživiť a vytvoriť staroveký a súčasný Egypt. Druhou bolo neupustiť od tradične bohatej výpravy komiksov o X-Menoch a predchádzajúcich filmov. Nechcel „ukriviť výtvarníkom, ktorí sa toho zhostili predomnou,“ hovorí Major, „ani ikonickým a zavedeným návrhom sídla Profesora X a Cerebra, ktoré dostalo uhladenejší vzhľad.“ K stavbe egyptského chrámu si tím prizval egyptológa, aby im pomohol s výskumom. Major mal pripravený dlhý zoznam otázok, napríklad aké božstvo prislúchalo jednotlivým jazdcom apokalypsy, ako ich zobrazit', ktoré zviera zodpovedalo ich schopnostiam. Egyptológ mu poskytol hieroglyfy, vety, ktoré odrážali príbeh, prvky na výzdobu chrámu. Na scéne stáli aj štyri gigantické sochy. Všetky hieroglyfy boli najskôr nakreslené rukou v menšom meradle a obkreslené. Potom ich vyrezali a spravili z nich „šablónu na polystyrénové platne, aby sa mali naši sochári od čoho odraziť,“ vysvetľuje Major. „Mali sme veľký tím, ktorý celé mesiace pracoval s polystyrénovými tabuľami, vyrezávali a obliepali a potom nastúpili maliari. Ešteže sme s tým začali dosť skoro.“

Laliberté hovorí, že výpravné scény skazy odlišujú tento film od jeho predchodcov. „Apokalyptická zápleтка vyžadovala, aby sme všetko krásne vystavali a potom to zničili,“ vysvetľuje. V jednej z najväčších scén filmu Apokalypsa postaví novú úchvatnú pyramídu uprostred Káhiry z roku 1983. Major našiel v rámci Montrealu starú fabriku, ktorá sa mala demolovať. „Doslova sme strhli budovy a zdemolovali okolie, aby sme vytvorili viacero vrstiev zničeného prostredia,“ hovorí Major.

Predlohu sídla Profesora X zdedil Major od vedúceho výpravy Johna Myhra, ktorý ho postavil pre pôvodný film X-MEN aj pre X-MEN: BUDÚCA MINULOSŤ. Singer chcel ešte rozľahlejšie sídlo, tak Major pridal dvojpodlažnú knižnicu, spoločenskú miestnosť, spálne, kúpeľne a rôzne chodby. Scénu prestavali na viacero poschodí a zaberala dve celé pódia v štúdiách Mel's Studios, kde museli odstrániť deliacu stenu medzi dvoma scénami, aby sa tam vošlo väčšie sídlo. A bolo to doteraz najväčšie vytvorené sídlo v architektonickom štýle, ktorý udal Myhre. Diváci po prvýkrátvidia celé sídlo, „360 stupňov – zhora, zdola, z bokov aj zozadu,“ hovorí Major, „a potom ho celé vyhodíme do vzduchu.“

Na pozemku okolo sídla vysadili stovky stromov, kríkov, kvetov a ozdobne zastrihnutých drevín. Popri hlavných interiéroch domu vytvorili viacero satelitných záberov pre scénu Quicksilverovej záchranej akcie, okrem iného kúpeľňu, niekoľko izieb, knižnicu a vonkajší balkón. Aj Cerebro bolo vnovené v štýle osemdesiatych rokov.

Jedna z kľúčových scén, kde sa predstavujú mutanti Cyclops, Jean Greyová, Nightcrawler a Jubilee sa odohráva v nákupnom stredisku, ktoré je hotovou studnicou dobových detailov. Major a jeho tím našli dokonalé miesto: autentické dobové nákupné stredisko na periférii Montrealu, ktoré od osemdesiatych rokov nerekonštruovali. Mali šťastie a majiteľ aj obchodníci im dovolili prerobiť obchodné priestory. Majorov tím vypratol obchody, zaobstarali dobové rekvizity a výrobky a celý priestor prerobili na nákupné stredisko Singerovej mladosti. Vyhľadali populárne značky a obchody z tej doby a získali povolenie použiť ich logá a názvy, aby oživil obchody ako Contempo Casuals. Vzkriesili aj herňu s hracími automatmi a našli do nej staré automaty. Nazvali ju Space Port, tak sa volala herňa s videohrami, kam chodieval v mladosti Singer.

Poľská dedina a oceliaren, kde pracoval Magneto, boli idylické exteriéry, ktoré vypátrali kúsok od Montrealu. Zlievareň mala presne potrebnú veľkosť a skutočne sa v nej odlievalo, presne ako vyžadoval scenár. Vidiecky dom si zasa žiadal kvetinové motívy a našťastie ročné obdobie poskytlo všetky dekorácie, aké si len produkcia mohla želať. „Dom vyzeral v skorej jari nádherne a mal potrebné farby a zlievareň bola správne

zrnitá,“ hovorí Major. Tlmené farby pre scény z východnej Európy našli v exteriéroch fabriky.

HRAJÚ :

JAMES McAVOY (Charles Xavier)

MICHAEL FASSBENDER (Erik Lensherr/Magneto)

JENNIFER LAWRENCE (Raven/Mystique)

OSCAR ISAAC (Apokalypsa)

NICHOLAS HOULT (Hank McCoy/Beast)

ROSE BYRNE (Moirra MacTaggartová)

TYE SHERIDAN (Cyclops)

SOPHIE TURNER (Jean Grey)

OLIVIA MUNN (Psylocke)

LUCAS TILL (Havok)

EVAN PETERS (Quicksilver)

KODI SMIT-McPHEE (Nightcrawler)

ALEXANDRA SHIPP (Storm)

BEN HARDY (Angel)

VÝROBA:

BRYAN SINGER (režisér, producent, námet)

SIMON KINBERG, p.g.a. (scenár, námet, producent)

LAUREN SHULER DONNER (producent)

HUTCH PARKER (producent)

STAN LEE (výkonný producent)

TODD HALLOWELL (výkonný producent)

NEWTON THOMAS SIGEL, ASC (hlavný kameraman)

JOSH McLAGLEN (výkonný producent)

GRANT MAJOR (vedúci výpravy)

MICHAEL LOUIS HILL (strih)

JOHN OTTMAN, A.C.E. (strih, hudobný skladateľ)